

פירות נוי

פנינים יקרים מתורת רבינו הגדול הגה"ק רבי מאיר שמחה הכהן זצוק"ל מדווינסק

בעל מחבר ספר "משך חכמה" על התורה

פרשת וישב

מאת יצחק בירך דסקל

גליון מס' תשפ"ה - יא טל: 03-5740046 מייל: y.b.daskal@gmail.com כל הזכויות שמורות ©

מנין לאחי יוסף שאביהם קיבל את הלשון הרע?

א. "וַיִּרְאוּ אֶחָיו כִּי אֵתוּ אֶהָב אֲבִיהֶם מִכָּל אֶחָיו וַיִּשְׂנְאוּ אֹתוֹ וְלֹא יָכְלוּ דַבְּרוּ לְשָׁלֹם" ע"כ. יש לדקדק:

א. מה הוא הלשון "מכל" אחיו, ולא כתוב "מאחיו".

ב. פשטות משמעות הכתוב, שכיון שראו שאביהם אהב את יוסף יותר מכולם, קנאו בו ושנאוהו. והוא דבר שאינו נסבל להרהר על אבות העולם, חלילה, שהיה בהם מדת הקנאה המגונה, המתאימה לאנשים פחותים, ולא לשבטי י-ה בני יעקב אבינו.

ג. בפסוק הקודם כתוב שהיה מביא דיבה עליהם, ולא כתוב ששנוהו מחמת זה, ורק כשראו שאביהם אהבו שנאוהו, ואם על הוצאת דיבה לא שנאוהו לרוב גדולתו, מדוע שנאוהו על אהבת אביו אותו, והרי ההבלגה על הוצאת דיבה היא הרבה יותר מקנאה על אהבת אביו.

ב. וגם מהסברא לא מסתבר ששנאוהו מחמת שהיה מביא דיבה עליהם, דאע"פ שהביא דיבה לאביו, מנין להם שאביהם יעקב קיבל את דבריו, חלילה להרהר על יעקב שקיבל לשון הרע, והרי רק קל דעת מקבל מה שאומרים לו, ולא כל שכן יעקב אבינו שהיה בחיר האבות שיקבל לשון הרע על בניו הקדושים בכדי, והיה להם לדון את אביהם כי אוהבו מפני סיבה אחרת, ואם כן תמוה מדוע שנאוהו.

ג. ונראה דהיה לשבטים הוכחה שיעקב קיבל עליהם הלשון הרע, דהיה תמוה להם מה היא האהבה הגדולה שאוהב את יוסף יותר מכולם, ורצו לחשוב כי הוא מחמת שהוא בנה של רחל שהיה אהובתו, ובגללה נזדוג עם לבן, אלא שהיה להם הוכחה שלא מחמת סיבה זו הוא אוהבו, דהרי בנימין גם בנה של רחל, ומדוע אוהב את יוסף יותר מבנימין, אלא מוכרח שהוא מפני שקיבל הדיבה עליהם לכן שנאוהו.

ד. ובזה מיושב היטב כל הקדוקים, דלא כתיב ששנאוהו כשהביא הדיבה, כיון שמחמת זה בלבד לא היה שונאים אותו, כי היו אומרים שלא מקבל יעקב את דבריו, אבל לאחר שראו שאוהבו יותר מבנימין, בהכרח שקיבל לשון הרע. וכל זה נרמז בלשון הכתוב, "מכל אחיו", שבא לרמז שאהב אותו יותר מהם, ויותר מבנימין, לכן נקט כל אחיו דכולל בנימין.

ה. תמצית דבריו: הטעם שכתוב "מכל אחיו", ומדוע שנאו אותו בגלל שאביו אהבו, ולא בגלל שדיבר רעה עליה - שמחמת הדיבה לא היה שונאים אותו, כי היו אומרים שלא מקבל יעקב את דבריו, אבל לאחר שראו שאוהבו יותר מבנימין, בהכרח שקיבל לשון הרע, לכן כשראו שאביו אהבו, שנאוהו בגלל הדיבה, וכל זה נרמז בלשון הכתוב, "מכל אחיו", שבא לרמז שאהב אותו יותר מהם, ויותר מבנימין, לכן נקט כל אחיו דכולל בנימין.